

alleen samen krijgen we corona onder controle

Tussentijdse
verantwoording
gemeenteraden
COVID-19 crisis

Veiligheidsregio
Midden- en West-Brabant

Inleiding

Sinds afgelopen winter heeft de hele wereld, en daarmee ook Nederland en de gemeenten in de regio Midden- en West-Brabant, te maken gekregen met de gevolgen van het nieuwe Coronavirus. Deze situatie heeft geleid tot een internationale (gezondheids-)crisis, waarbij het kabinet met de veiligheidsregio's en vele (zorg-) partners heeft samengewerkt aan de Nederlandse bestrijding van het virus en de gevolgen ervan. Daar waar rampen en crises normaliter op lokaal of regionaal niveau kunnen worden bestreden, maakten de aard en omvang van de Coronacrisis een gecentraliseerde bestrijding onvermijdelijk.

De Wet veiligheidsregio's (hierna: Wvr) en de Wet publieke gezondheid (hierna: Wpg) geven een wettelijke basis om de Coronacrisis gecentraliseerd te bestrijden. In de Provincie Noord-Brabant is door de voorzitters van de drie veiligheidsregio's daarnaast gekozen voor een eenduidige Brabantse aanpak van de crisis.

Wettelijk is geregeld dat de voorzitter van de veiligheidsregio na afloop van een ramp of crisis van meer dan plaatselijke betekenis verslag uitbrengt aan de gemeenteraden van de getroffen gemeenten in de regio. Naar het zich laat aanzien zal het echter nog geruime tijd duren voor de Coronacrisis daadwerkelijk is 'afgelopen'. Tegelijkertijd wordt al geruime tijd gebruik gemaakt van de wettelijke bevoegdheden die de voorzitter heeft in het kader van de bestrijding van de Corona-crisis. Dit alles maakt het wenselijk om nu – eerder dan wettelijke vereist – tussentijds verantwoording af te leggen aan de raden van de gemeenten in Midden- en West-Brabant. Met dit document wordt aan deze verantwoording invulling gegeven.

Voorbereiding

WETTELIJKE CONTEXT

De Wvr bepaalt dat het bestuur van elke veiligheidsregio een inventarisatie maakt van de risico's van rampen en crisis. Deze inventarisatie is vastgelegd in het Regionaal Risicoprofiel. Dit risicoprofiel wordt regelmatig geactualiseerd en – na ter zienswijze te zijn voorgelegd aan de gemeenteraden in Midden- en West-Brabant – door het Algemeen Bestuur vastgesteld. De laatste versie van het Regionaal Risicoprofiel is op 4 juli 2019 vastgesteld. In dit risicoprofiel is een aantal prioritaire risico's opgenomen, waaronder het risico uitbraak infectieziekten.

De WPG stelt dat het bestuur van de veiligheidsregio zorgdraagt voor de voorbereiding op de bestrijding van een epidemie van een infectieziekte A, waartoe COVID-19 wordt gerekend.

De organisatie van de rampenbestrijding en crisisbeheersing en de generieke wijze waarop bij het bestrijden van een ramp of het beheersen van een crisis wordt opgetreden, is uitgewerkt in het Regionaal Crisisplan. Het Regionaal Crisisplan is op 5 juli 2018 door het Algemeen Bestuur vastgesteld.

REGIONAAL RISICOPROFIEL EN MAATREGELEN

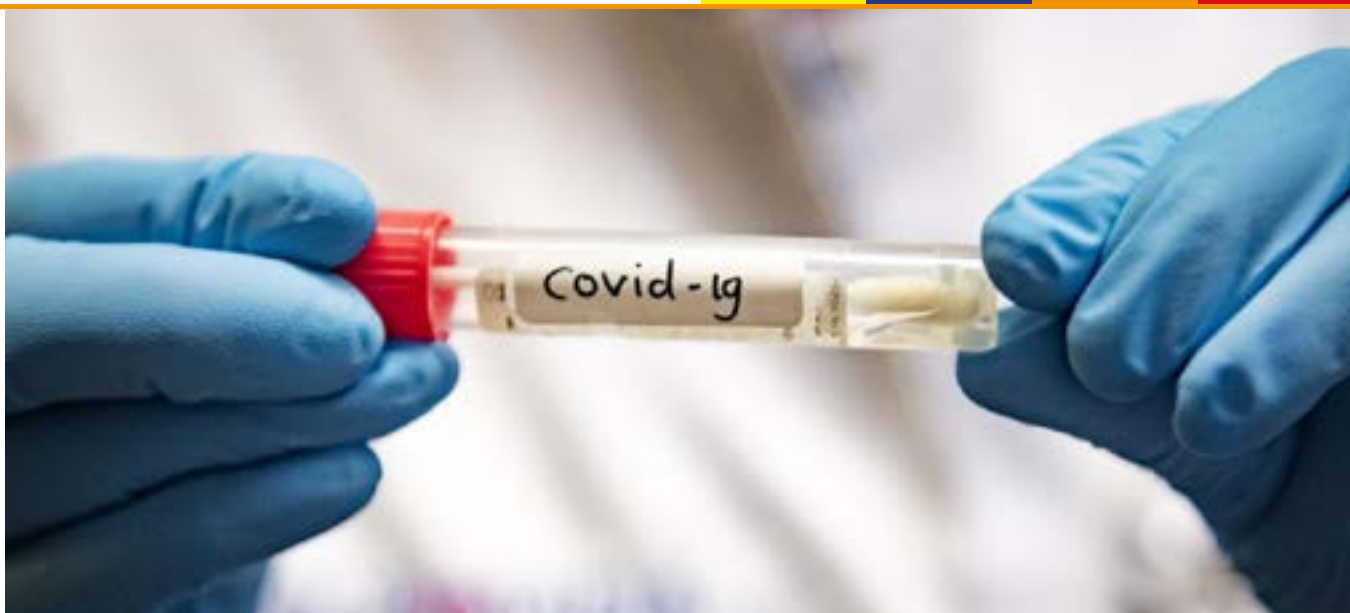
In het Regionaal Risicoprofiel 2015-2019 van Midden- en West-Brabant wordt het scenario van een epidemie/grootschalige uitbraak van infectieziekte ingeschaald als mogelijk risico. Met het Regionaal Beleidsplan 2019-2023 is de waarschijnlijkheid van een dergelijk risico hoger ingeschat en verschoven van mogelijk naar waarschijnlijk. In beide gevallen met een catastrofale impact: zowel de economische gevolgen als de sociaalpsychologische impact worden als enorm ingeschat. Bovendien is ingeschat dat door besmettingen binnen de hulpdiensten de capaciteit niet toereikend kan zijn om de crisis te

bestrijden. In beide beleidsperiodes is het risico als prioritair risico, en daarmee als beleidsprioriteit bestempeld. Ook in het grensoverschrijdend risicoprofiel dat door de veiligheidsregio is opgesteld samen met de Belgische buurgemeenten en hulpdiensten uit de Provincie Antwerpen, is een zelfde analyse gemaakt.

Mede op basis van de risico-inschatting en de prioriteit is in 2015 door de GHOR en GGD, in samenwerking met de veiligheidsregio, een regionaal bestrijdingsplan grootschalige uitbraak infectieziekten opgesteld.

Afgelopen jaren is bovendien aandacht gegeven aan dit risico in de vorm van opleidingen, trainingen en oefeningen. In 2016 en 2019 vond de Brabant brede oefening Outbreak plaats met als doel het beoefenen van de interactie en samenwerking tussen de organisaties in de acute zorgketen in Brabant. In 2019 vond ook een themabijeenkomst infectieziekten plaats voor de hulpverleners van brandweer, geneeskundige hulpverlening, bevolkingszorg en politie bedoeld om hen meer kennis op te laten doen op het thema infectieziektebestrijding. Bestuurlijk is infectieziektebestrijding al een aantal jaren een mogelijk oefenscenario voor het Gemeentelijke Beleidsteam en in april 2017 is in de retraite van het Algemeen Bestuur VRMWB aandacht besteed aan dit thema.

Middels de website van VRMWB wordt aandacht gegeven aan de risicocommunicatie met inwoners door hen preventief te informeren over wat zij kunnen doen in geval van een ziektegolf of epidemie:
www.vrmwb.nl/Wat-te-doen-bij/Ziektegolven.

Een nieuw virus

In december 2019 duikt in de Chinese miljoenenstad Wuhan een nog onbekend virus op. De ziekte wordt geïdentificeerd als COVID-19. De veroorzaker is SARS-CoV-2, een voor de mens nieuw coronavirus, vermoedelijk afkomstig uit een dierlijke gastheer. Begin december 2019 werd daarom in Noord-Brabant gestart met het monitoren van grieppatiënten en de bedden capaciteit in de ziekenhuizen.

Vanaf half januari 2020 manifesteert het virus zich ook in naburige landen en in gebieden en landen waarmee China veel interna-

tionaal verkeer heeft. Later treden infecties buiten China op en verspreid het virus zich snel, ook binnen Europa. Op 17 januari 2020 verstuurt het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (hierna: RIVM) een eerste bericht naar professionals werkzaam in de infectieziektebestrijding. Er is voldoende aanleiding om in Nederland zorgprofessionals te gaan voorbereiden op het kunnen herkennen en testen van mensen die het nieuwe coronavirus meebrengen uit het buitenland. In januari worden er per veiligheidsregio quarantainelocaties voorbereid en vinden er extra afstemmingsoverleggen vanuit de zorgsectoren plaats.

Op 28 januari 2020 maakt de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (hierna: VWS), op advies van het Outbreak Management Team (hierna: OMT) en na consultatie van het Bestuurlijk Afstemmingsoverleg (BAO), COVID-19 meldingsplichtig als infectieziekte A. De burgemeesters in Midden- en West-Brabant zijn hiervan diezelfde dag door de directeur Publieke Gezondheid GGD West-Brabant / GHOR Midden- en West-Brabant (hierna: DPG) schriftelijk middels een memo op de hoogte gesteld. Het aanwijzen van het coronavirus als een infectieziekte A betekent dat de voorzitter van de veiligheidsregio in positie is om maatregelen te nemen. Het schrijven gaat verder in op de voorbereidingen die de GGD heeft getroffen. In de vergadering van het Algemeen Bestuur VRMWB op 30 januari 2020 heeft de DPG een toelichting gegeven.

In het werkgebied van VRMWB zijn twee GGD'en actief. In het oosten van de regio is dit de GGD Hart voor Brabant en in het westen de GGD West-Brabant. Voor het bestuur van VRMWB is de DPG West-Brabant eerste aanspreekpunt. De twee DPG'en zorgen onderling voor een goede afstemming en informatieuitwisseling.

Om zich zo goed mogelijk te kunnen voorbereiden op een eventuele casus van coronabesmetting in haar werkgebied besluit de GGD Hart voor Brabant op 6 februari tot de inwerkingtreding van haar GROOP (GGD Rampen Opvang Plan). GGD West-Brabant doet dit op 10 februari 2020.

De Veiligheidsregio monitort de ontwikkelingen omtrent COVID-19 in januari 2020 meer intensief en besluit een multidisciplinair voorbereidend overleg te organiseren, om zo met alle direct betrokken diensten en veiligheidspartners de ontwikkelingen te bespreken en elkaars taken, verantwoordelijkheden en werkzaamheden af te stemmen. Samen met de GHOR wordt dit in februari 2020 verder vormgegeven.

Aanpak

WETTELIJKE CONTEXT

In de Wvr is vastgelegd dat het gezag in geval van een ramp of crisis van meer dan plaatselijke betekenis, of van ernstige vrees voor het ontstaan daarvan, over gaat van de burgemeester naar de voorzitter van de veiligheidsregio (art. 39 Wvr). Wanneer hiervan sprake is, kan regionaal (op basis van het Regionaal Crisisplan) worden opgeschaald naar GRIP-4. Dit betekent dat in de veiligheidsregio een Regionaal Beleidsteam (hierna: RBT) wordt geformeerd, waarin regionale bestuurlijke afstemming plaatsvindt tussen de voorzitter van de veiligheidsregio, de hoofdofficier van justitie en de (bij de ramp of crisis betrokken) burgemeesters. De voorzitter van de veiligheidsregio beschikt in dit geval over een aantal bevoegdheden in het kader van de crisisbeheersing, waaronder noodbevoegdheden. De voorzitter is hierbij

wettelijk verplicht het RBT te consulteren voordat hij besluiten neemt, tenzij de vereiste spoed zich daartegen verzet. Naast deze algemene bevoegdheden in het kader van de rampenbestrijding en crisisbeheersing, heeft de voorzitter ook een aantal specifieke bevoegdheden op grond van de Wet publieke gezondheid als het gaat om de bestrijding van een Infectieziekte A. Zo kan de voorzitter mensen zo nodig in quarantaine plaatsen, gebouwen sluiten of anderszins aanvullende maatregelen nemen.

De bestrijding van het coronavirus vindt – als Infectieziekte A – onder centrale regie van het Rijk plaats. De minister van VWS kan de voorzitter van de veiligheidsregio opdragen hoe de bestrijding ter hand te nemen en welke maatregelen toe te passen.

Binnen de landelijke kaders en richtlijnen ligt de regionale uitvoering van deze bestrijding bij de GGD, onder leiding van de DPG. De DPG werkt in geval van de bestrijding van een infectieziekte A onder de bestuurlijke leiding van de voorzitter van de veiligheidsregio.

REGIONALE OPSCHALING

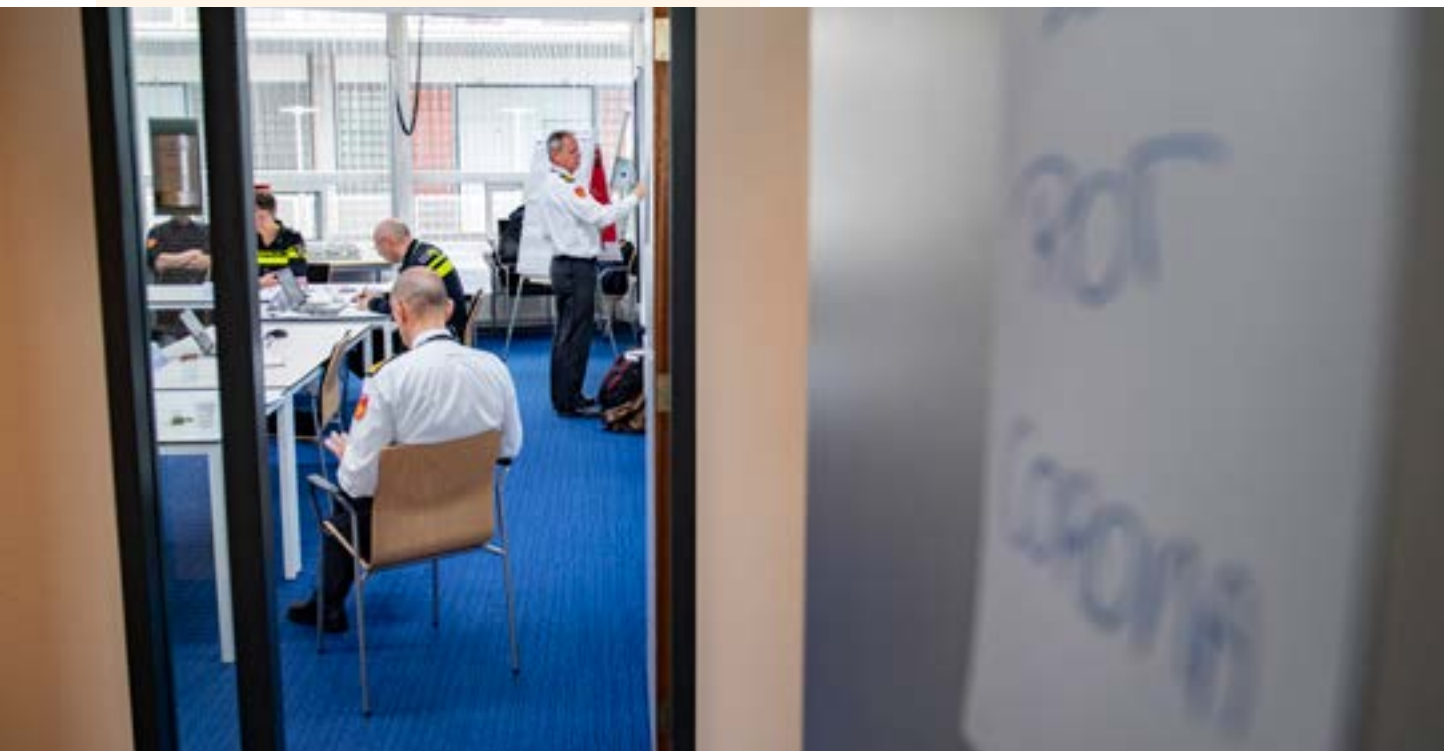
Op 27 februari 2020 heeft VRMWB de dubieuze eer van de eerste vastgestelde besmetting met het COVID-19 virus in Nederland. Het gaat om een patiënt uit Loon op Zand die is opgenomen in het Tilburgse Elisabeth-TweeSteden ziekenhuis. Dit wordt tijdens een live NOS-uitzending door toenmalig minister Bruins (Medische Zorg) bekend gemaakt.

Die avond komt bij de veiligheidsregio het Regionaal Operationeel Team (hierna: ROT)

bij elkaar. In een ROT werken regionale functionarissen – onder coördinatie van een operationeel leider – samen op het gebied van geneeskundige zorg, bevolkingszorg, brandweezorg, politie en communicatie met als doel een (dreigende) crisis te beheersen. De volgende dag is er formeel opgeschaald naar GRIP 2.

Op die dag, 28 februari 2020, is ook een voorbereidend bestuurlijk overleg gestart. Op maandagochtend 2 maart 2020 is door de voorzitter van de veiligheidsregio opgeschaald naar GRIP-4 en vindt de eerste vergadering van het RBT plaats. In eerste instantie hebben daarin naast de hulpdiensten, conform het Regionaal Crisisplan, alle burgemeesters van de getroffen gemeenten zitting. Op 2 maart 2020 zijn dit de gemeenten Loon op Zand, Altena en Breda. Omdat het aantal gemeenten waarin besmettingen werden geconstateerd snel toeneemt, is op 11 maart 2020 besloten te vergaderen met een afgeslankt RBT, bestaande uit de voorzitter veiligheidsregio en een vertegenwoordiging van twee burgemeesters per bevolkingszorgdistrict. Zij fungeren als verbindende schakel met de overige burgemeesters in hun district. VRMWB is verdeeld in drie districten: Markiezen, Baronie en Hart van Brabant. Terugkoppeling naar alle burgemeesters gebeurt daarnaast door per e-mail het RBT-verslag te delen en periodieke regionale terugkoppelingsbijeenkomsten.

Als ambtelijk aanspreekpunt voor de 24 gemeenten in Midden- en West-Brabant is half maart een

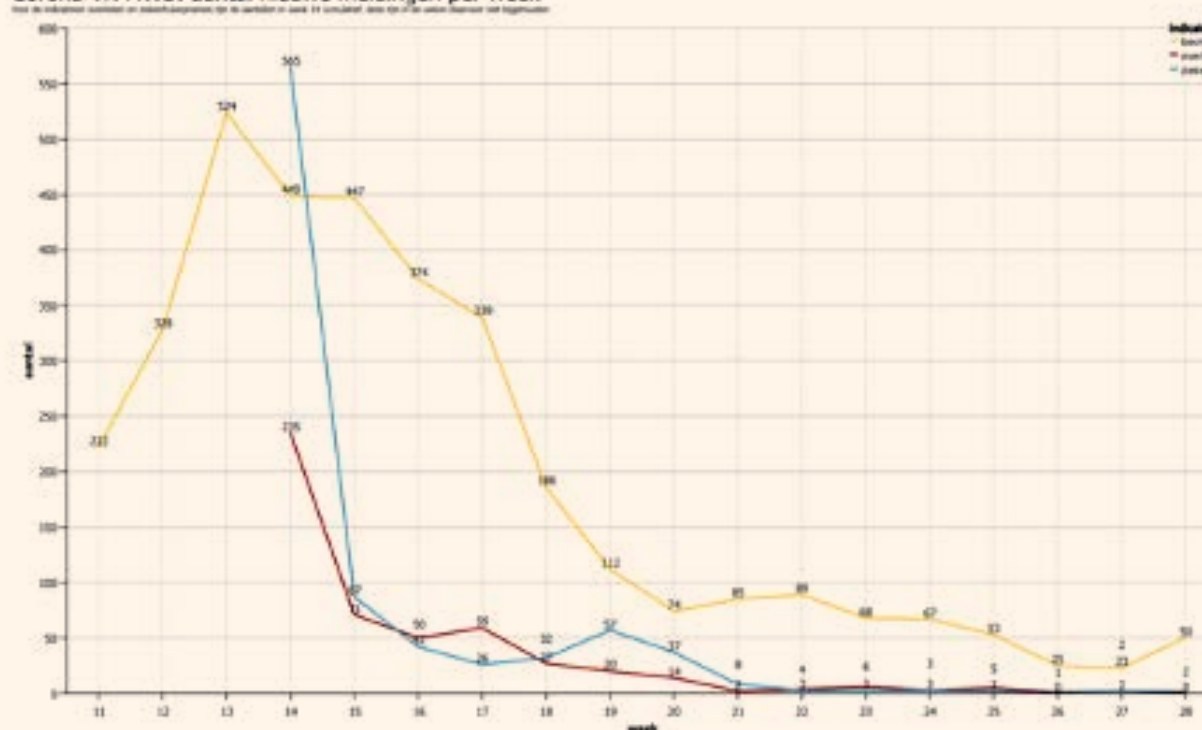
projectteam opgericht aanvullend op de sectie bevolkingszorg in het ROT om de aansluiting van de gemeenten bij de crisis(organisatie) te verstevigen.

De druk op de hele crisisorganisatie is in de maanden maart en april hoog. Het groeiende aantal besmettingen zorgt voor druk op de ziekenhuizen en de zorg in het algemeen. Dit vertaalt zich door naar alle hulpverleningsdiensten, inclusief gemeenten. Samen ondersteunen zij de witte kolom zo goed mogelijk. Daarnaast zorgen ook de afgekondigde maatregelen, het continu aanpassen van de regionale noodverordening als gevolg van nieuwe ministeriële aanwijzingen en het handhaven hiervan voor veel werk. De onzekerheid over het verloop van het Coronavirus en het effect van de maatregelen dragen hier extra aan bij.

Dit zien we ook terug in de vergaderfrequentie van de crisisteams. In de eerste maand vergadert het ROT dagelijks en het RBT 2 tot 3 keer per week. Later gebeurt dit wekelijks en nu maandelijks (zie bijlage pag 22).

Eind mei/begin juni 2020 breekt in de COVID-19 crisis een nieuwe fase aan. Het maatschappelijk debat verschuift naar de sociale en economische impact en komt daarmee weer meer op het domein van de gemeenten. Daarnaast wordt vormgegeven aan een landelijke programma-organisatie, waarbij de VNG een belangrijke rol speelt. Ook wordt er landelijk gewerkt aan het wets-

Corona VR MWB: aantal nieuwe meldingen per week

voorstel "Tijdelijke wet maatregelen COVID-19".

Dit is voor het RBT een natuurlijk moment om af te schalen in frequentie. Het RBT vindt vanaf 2 juli maandelijks plaats en wordt waar mogelijk gekoppeld aan de vergaderingen van het Dagelijks of Algemeen Bestuur van VRMWB. Het ROT beweegt mee in deze afschaling. Zij stemt de vergaderfrequentie af op die van het RBT.

De gemeentelijke samenwerking wordt geleidelijk in de reguliere lijn ondergebracht.

Afstemming vindt plaats in de drie bevolkingszorgdistricten, ondersteund door een regionaal informatie- en communicatieknoppunt vanuit de veiligheidsregio. Afstemming tussen de districten gebeurt in principe ambtelijk. Bij twijfel en/of als bestuurlijke afstemming anderszins nodig of gewenst is, is er contact tussen de districtelijke voorzitters. De politie agendeert handavingsissues (ook) via de districtelijke driehoek. Indien de situatie hierom vraagt kan er direct weer worden opgeschaald naar een ROT en RBT met een hogere overlegfrequentie.

BRABANTBREDE BESTRIJDING

Omdat het aantal besmettingen in de beginfase in heel de provincie Noord-Brabant snel toeneemt, sneller dan in de rest van Nederland, komt het RIVM op 6 maart met een specifiek advies voor alle Brabanders: blijf thuis bij verkoudheid, hoesten of koorts.

Het feit dat het Regionaal Overleg Acute Zorg (ROAZ), een belangrijke speler ten aanzien van de coördinatie van de acute zorg, Brabantbreed is georganiseerd, vormt een reden om als drie Brabantse veiligheidsregio's met het ROAZ snel gezamenlijk af te stemmen.

Deze twee elementen samen vragen om een andere aanpak dan normaal, namelijk om direct Brabantbreed af te stemmen en te coördineren. Op 10 maart 2020 beslissen de voorzitters van de drie Brabantse Veiligheidsregio's daarom tot één gezamenlijke Brabantse aanpak met als doel het besmettingsgevaar in te dammen.

Om deze gezamenlijke Brabantse aanpak te coördineren, wordt een interregionaal beleidsteam (iRBT) ingericht. De voorzitters verdelen de bestuurlijke portefeuilles.

Ook de directeuren veiligheidsregio, directeuren Publiek Gezondheid en de regionale operationele teams van de drie veiligheidsregio's hebben onderlinge werkverdelingen gemaakt. Daarnaast is een Brabantbreed Scenarioteam ingesteld waarin alle vertegenwoordigers in een vroeg stadium een gezamenlijke doorkijk voor de midden en lange termijn maken. Afstemming vindt Brabantbreed plaats, maar besluitvorming blijft regionaal verankerd in het RBT. Op 11 maart 2020 beslissen ook de voorzitters van de andere twee Brabantse veiligheidsregio's op te schalen naar GRIP 4.

De coronacrisis is een unieke langdurige onzekere crisis met grote maatschappelijke en economische gevolgen. Gevolgen die niet alleen via de regionale crisisstructuur kunnen worden bestreden. De kennis en kunde over deze thema's ligt in reguliere structuren en niet in de crisisstructuur. Hiervan is dan ook nadrukkelijk gebruik gemaakt. Portefeuillehouders (wethouders uit diverse gemeenten) van onder andere zorg, onderwijs en economie zijn van groot belang geweest voor de gevolgbestrijding in deze crisis en hebben een plek gekregen in de crisisorganisatie. In zowel de Brabantse als de regionale aanpak.

Vanaf 25 mei 2020 is het IRBT, net als het RBT, afgeschaald in frequentie. Afstemming tussen de drie voorzitters vindt onder andere nog plaats over communicatieberichten en onderwerpen waarbij een eenduidig optreden wenselijk is, zoals nertsfokkerijen en arbeidsmigranten. En ten behoeve van een eendrachtig geluid vanuit Brabant richting het Veiligheidsberaad en de landelijke crisisstructuur alsook de aanpak van verzoeken in het kader van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob).

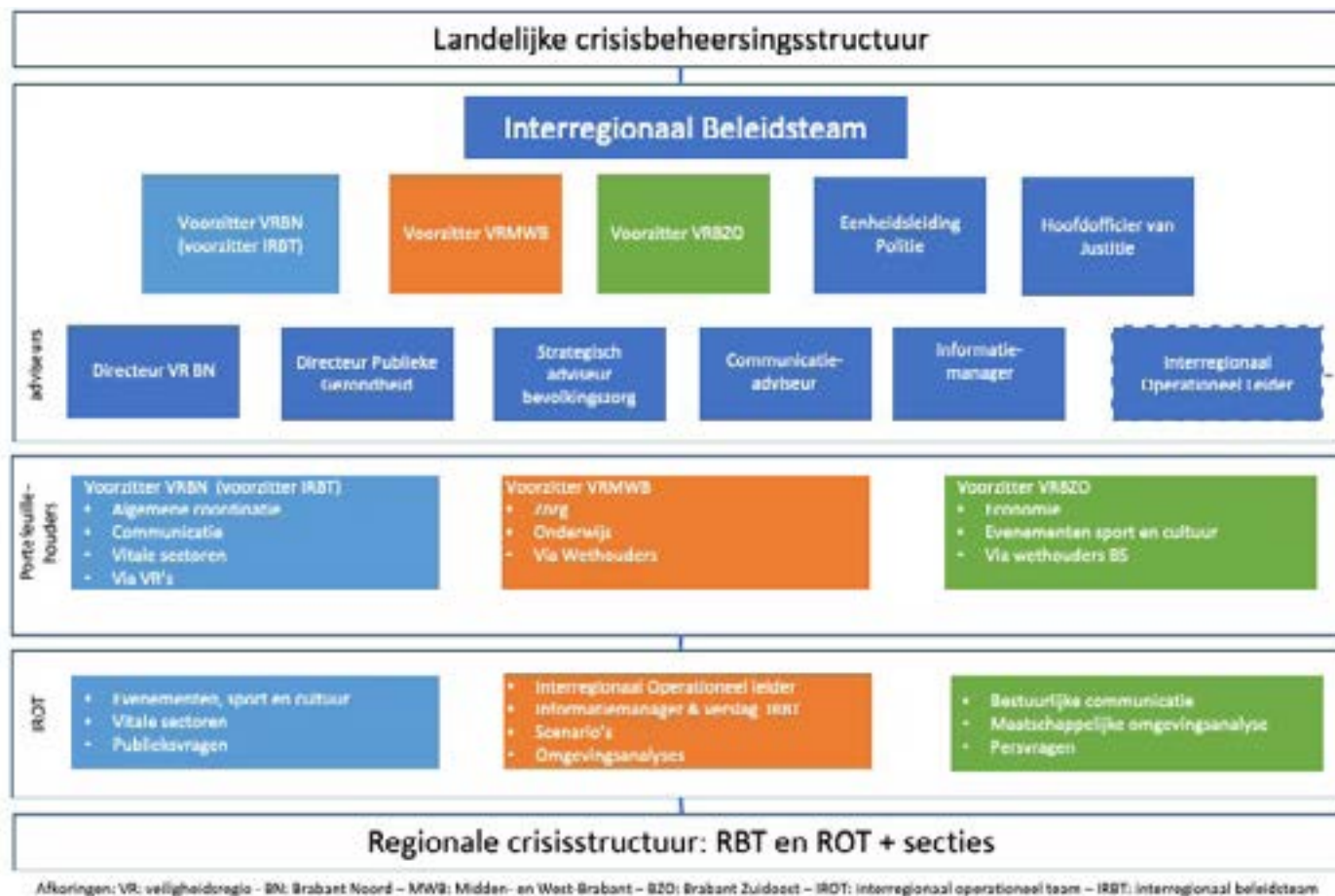

LANDELIJKE CRISISSTRUCTUUR

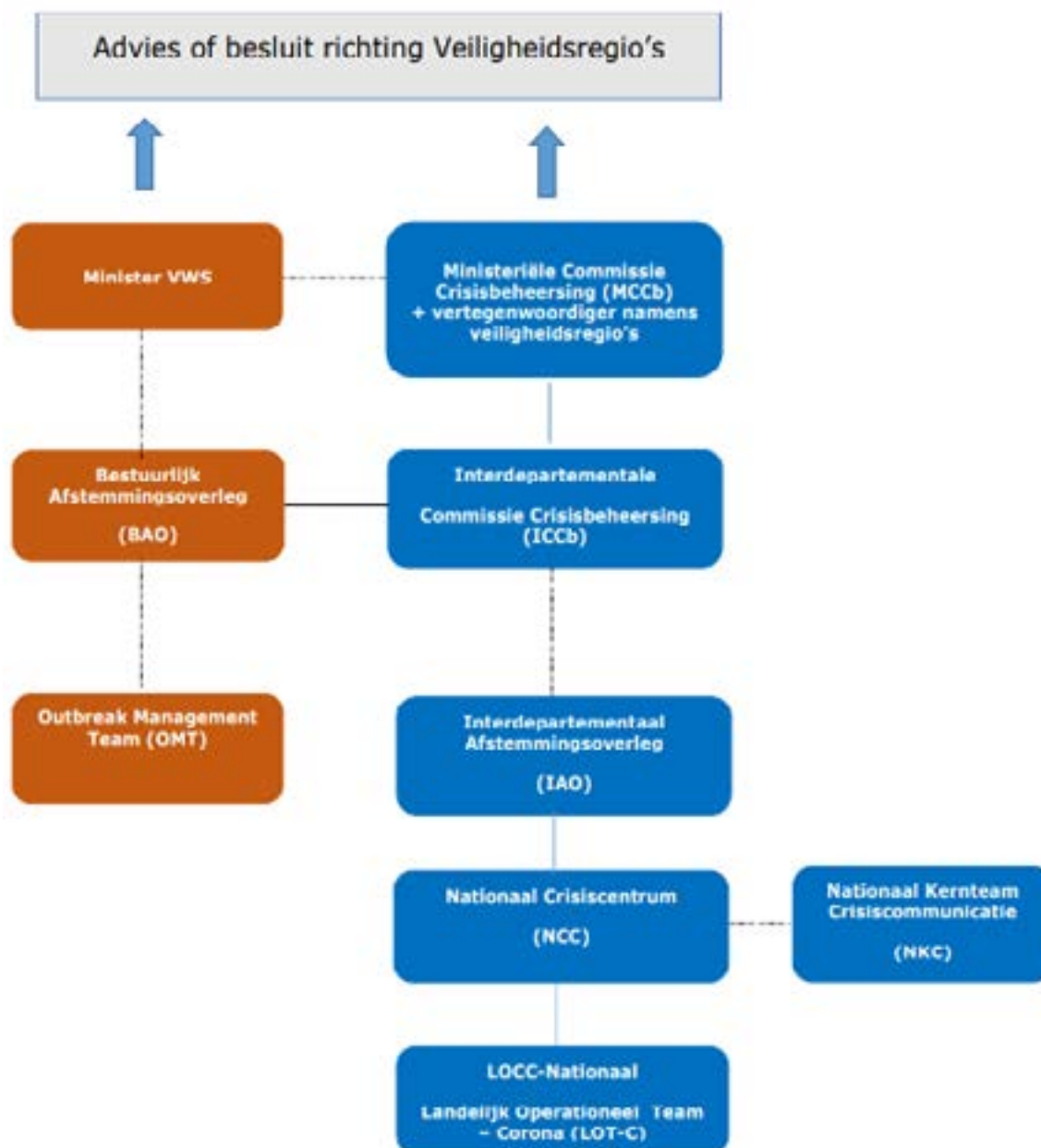
Op 26 februari 2020, een dag voor de eerste besmetting in onze regio (en Nederland) bekend werd, is ook de Nationale Crisisstructuur geactiveerd, met sturing door de Ministeriële Commissie Crisisbeheersing (MCCb) onder voorzitterschap van de minister-president. Voor een goede afstemming tussen kabinet en veiligheidsregio's heeft het Veiligheidsberaad (overleg van de voorzitters van de 25 veiligheidsregio's) bijna wekelijks overleg gehad met de minister van Justitie en Veiligheid en heeft de voorzitter van het Veiligheidsberaad deelgenomen aan de vergaderingen van het MCCb.

Nadat de verspreiding in Nederland toeneemt en de instroom van patiënten in ziekenhuizen en op de Intensive Care afdelingen (IC's) snel groeit, zijn steeds strengere maatregelen getroffen door het MCCb. De implementatie van de (kabinets) maatregelen is gerealiseerd door het gebruik van elkaar opvolgende regionale noodverordeningen.

Naast de aanwijzingen van de minister van VWS over te nemen maatregelen aan de voorzitter veiligheidsregio (die resulteren in een regionale noodverordening), heeft de minister ook rechtstreeks opdrachten verstrekt aan de DPG.

Ter ondersteuning van de veiligheidsregio's en GGD GHOR bij de aanpak van de coronacrisis is op 13 maart 2020 een Landelijk Operationeel Team Corona (LOT-C) in het leven geroepen. Het LOT-C fungeert als landelijke vraagbaak voor de aanpak van het Coronavirus. Het verbindt de betrokken veiligheidspartners, vertaalt behoeften naar toepasbare producten en ondersteunt het openbaar bestuur en de veiligheidsregio's in de samenwerking en uitvoering van de aanpak van Corona.

INFORMATIE & COMMUNICATIE

Informatiepositie burgemeesters en gemeenteraden

Zoals eerder aangegeven, vergadert het RBT niet met alle burgemeesters, maar met twee vertegenwoordigers per district. Voor de andere burgemeesters uit hun district fungeren deze vertegenwoordigers als eerste aanspreekpunt. Ook zijn de verslagen van het RBT gedeeld met alle burgemeesters. Sinds de start van de crisis, zijn bovendien periodiek burgemeestersbijeenkomsten georganiseerd om alle bestuurders bij te praten en de gelegenheid te geven om vragen te stellen (zie bijlage pagina 22). Om ervoor te zorgen dat burgemeesters steeds over de meest actuele informatie beschikken met betrekking tot aantallen besmettingen, overlijdens en ziekenhuisopnames van de inwoners in hun gemeente, zijn door de GGD een aantal dashboards ontwikkeld.

De ambtenaren van de gemeenten worden via het projectteam Corona dagelijks en later wekelijks geïnformeerd over relevante zaken en kunnen middels dit platform de voor hen prangende zaken bespreekbaar maken. Op deze manier worden bestuurders ondersteund en gevoed. De uitwerking is verwerkt in informatiebrieven.

Deze informatiebrieven zijn wekelijks Brabantbreed opgesteld met informatie over de actuele situatie in de gehele provincie Noord-Brabant, in de regio en over bestuurlijk relevante ontwikkelingen. Deze brieven kunnen door de burgemeesters aan de gemeenteraden ter beschikking worden gesteld (zie bijlage pagina 22).

Crisiscommunicatie

De crisiscommunicatie is verzorgd door de regionale piketteams crisiscommunicatie. Deze regionale teams worden bemenst door communicatiefunctionarissen van de verschillende gemeenten in Midden- en West-Brabant en de veiligheidsregio. De nadruk hierbij ligt afwisselend op betekenisgeving door de bestuurders en daarnaast op schadebeperking en informatievoorziening.

Het uitgangspunt één bron, één boodschap staat als altijd ook in deze crisis centraal. Inwoners zijn doorverwezen naar de website van de veiligheidsregio waar alle relevante informatie, zoals noodverordeningen, persstatemens en vragenlijsten, is verzameld. De banners op alle gemeentelijke websites zijn daartoe geactiveerd. Er is zoveel mogelijk in aansluiting met de landelijke informatievoorziening geopereerd. De regionale

piketteams fungeren als schakel tussen het Nationale Kernteam Communicatie en de 24 gemeenten in onze regio. De landelijke maatregelen en boodschappen en de daarbij behorende visualisaties zijn gebruikt en/of op maat gemaakt voor de regio. Ook zijn de meest voorkomende communicatiedilemma's vanuit een landelijk perspectief regionaal vertaald. Lokaal maatwerk is hierbij mogelijk gebleven.

WITTE KOLOM

Na de eerste besmetting in onze regio op 27 februari, stijgt het aantal besmettingen in maart 2020 in Midden- en West-Brabant razendsnel. De druk op de GGD neemt enorm toe doordat alle patiënten getest moeten worden en er rondom deze patiënten bron- en contactonderzoek moet plaatsvinden. Half maart wordt duidelijk dat bron- en contactonderzoek niet goed meer mogelijk was door de snelle toename van het aantal besmettingen en doordat veel van deze besmettingen niet meer te herleiden waren naar de bron.

Begin maart neemt ook de druk op de zorg in Brabant in een rap tempo toe en komt het zorgstelsel in de ziekenhuizen onder druk te staan. De IC capaciteit begint in een enorm tempo vol te raken. Extra IC-capaciteit wordt noodzake-

lijk en wordt per ziekenhuis uitgebreid. Vanuit Defensie wordt er bijstand verleend door IC verpleegkundigen en extra verpleegkundigen beschikbaar te stellen aan de ziekenhuizen. Tevens wordt er veelvuldig gebruik gemaakt van de pool van mensen die zich bij VWS hebben aangemeld voor "Extra handen voor de Zorg".

Het weekend van 20/21 maart wordt er in Brabant met de inzet van bijstand vanuit Defensie met spoed een actiecentrum Overplaatsingen ziekenhuizen in Tilburg bij de meldkamer ingericht. Colonnas met ambulances komen vanuit het noorden van het land om COVID patiënten uit Brabant op te halen. De Brabantse ziekenhuizen kunnen de grote patiëntenstroom niet meer aan en patiënten worden overgebracht naar ziekenhuizen in andere delen van het land en Duitsland.

versneld uit de ziekenhuizen richting de verzorgtehuizen en thuis(zorg) over te plaatsen en om de huisartsen in hun werkzaamheden te ondersteunen. Daarnaast wordt er extra capaciteit op verschillende locaties ingericht om patiënten die uit het ziekenhuis mogen, maar nog zorg nodig hebben, op te vangen.

Onder leiding van de GHOR (Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio) wordt een Regionaal Overleg Niet-Acute zorg RONAZ geïnitieerd. Dit overleg bestaat onder andere uit bestuurders vanuit de Verpleging, Verzorging en Thuiszorg (hierna: VVT), verstandelijk gehandicaptenzorg en jeugdzorg, GGD en een burgemeester als afvaardiging vanuit het Openbaar bestuur.

Bovenregionale structuren zijn gaandeweg ontwikkeld door de vorming van nieuwe teams en netwerken in reactie op gesignaleerde knelpunten. Het hiervoor genoemde RONAZ en het Regionaal Coördinatiecentrum overplaatsingen zijn Brabantse initiatieven. Een distributiecentrum voor persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM) is vanuit het Rijk opgericht.

Meerdere teststraten zijn binnen de GGD regio opgezet en aparte teams voor de bron- en contactonderzoeken zijn geformeerd. De GGD draait op volle toeren om de besmettingen te monitoren en zo zoveel mogelijk onder controle te houden.

Belangrijkste onderwerpen en dilemma's

DILEMMA'S EN SCHAARSTE IN DE ZORG

Op 12 maart 2020 informeert de minister van VWS de Tweede Kamer over een overleg met de voorzitters van de elf regionale overleggen acute zorg (ROAZ-regio's). De ROAZ-regio's zijn verantwoordelijk voor de continuïteit van zorg en bereiden zich voor op een mogelijk grote belasting van de zorg. Het dilemma van VWS was en is; 'Hoe kunnen we de regie en de coördinatie in de zorg organiseren?'

Schaarste van persoonlijke beschermmiddelen is erg groot gedurende de hele crisis. Dit heeft in Brabant al snel geleid tot een prioritering van het gebruik en verdeling van deze beschermmiddelen in de zorg, voortvloeiend op een landelijk beleid. De eerste prioriteit ligt bij de ziekenhuizen, maar ook VVT zijn voorzien.

Zorgmedewerkers en medewerkers in vitale sectoren moesten blijven werken ondanks lichte klachten terwijl de rest van Nederland dringend werd geadviseerd thuis te blijven.

Door uitbraken in verpleeghuizen, wordt bezoek niet langer toegestaan: een ethisch dilemma.

ZORGEN IN DE ZORG

Door de enorme toestroom van besmettingen is het bijhouden van de juiste data binnen alle verschillende zorginstellingen een enorme klus, waar de GGD'en en GHOR niet eerder mee te maken hebben gehad. De GGD'en is tevens ingezet voor het testen van allerlei specifieke doelgroepen waar het virus zijn kop op steekt, eerst vooral bij zorginstellingen en scholen maar later ook bij vleesverwerkingsfabrieken en groepen van arbeidsmigranten.

De onzekerheden rondom het virus blijven voorlopig bestaan, en daarmee gedurende een lange tijd ook de onzekerheid over de verwachte druk op de zorgketen. Hoe haalbaar is het om flexibel op- en af te schalen. Dat vraagt om voorbereiding op extra IC capaciteit.

Als gevolg van deze crisis is er momenteel sprake van leegstand in verpleeghuizen: door overlijdens als gevolg van COVID-19 en doordat zich minder nieuwe bewoners aanmelden (angst, terughoudendheid).

Zorgen zijn er ook over de effecten van de uitgestelde zorg. Artsenbezoeken blijven achter en electieve zorg start langzaam op. Ziekenhuizen roepen op om met klachten vooral te komen. Mogelijk zijn er langere termijn gevolgen door uitgestelde zorg.

Ook de GGD-en kampen met achterstanden en starten met ingang van 1 september 2020 hun reguliere werkzaamheden weer op. Tegelijkertijd hebben zij van VWS de opdracht gekregen om de testcapaciteit en de capaciteit voor bron- en contactonderzoek verder op te schalen, om de verwachte toestroom in het najaar aan te kunnen.

REGIONALE NOODVERORDENINGEN EN HANDHAVING

De minister van VWS heeft een aantal aanwijzingen gegeven. De uitwerking van de landelijke maatregelen vond plaats via regionale noodverordeningen op basis van landelijke modelnoodverordeningen. De verschillende elkaar opvolgende noodverordeningen waren soms moeilijk uit te leggen voor specifieke gevallen. Wij hebben daarom steeds een beroep gedaan op ieders gezond verstand ons realiserend dat de impact op de leefomgeving van alle inwoners groot was. Daar waar in eerste instantie alleen gevraagd werd om zo veel als mogelijk thuis te blijven en te werken, werden achtereenvolgens evenementen afgelast (eerst alleen boven de 1.000 deelnemers en daarna alle evenementen), de horeca, kappers, recreatie- en pretparken en sportscholen gesloten, het bezoek aan familie en vrienden in verzorgingstehuizen verboden, de grens met België geblokkeerd en daarna ook de scholen en universiteiten voor een groot deel van de leerlingen gesloten.

Voor de handhaving van de noodverordeningen is er intensief samengewerkt door gemeenten, politie en Openbaar Ministerie. Ook zijn afspraken gemaakt met de Omgevingsdienst Midden en West-Brabant en het Waterschap Brabantse Delta.

De handhaving vindt plaats binnen de kaders van zowel bestuursrecht als strafrecht. Hierdoor is het noodzakelijk voor de drie genoemde partijen om voortdurend met elkaar af te stemmen. Deze afstemming leidt tot een op maat van de veiligheidsregio gemaakt handavingskader. Wij handhaven alleen op wat wij echt willen beheersen en staan daarbij voor gezamenlijke regionale uniformiteit in beleid. In sommige gevallen echter heeft de voorzitter van de veiligheidsregio specifieke lokale omstandigheden in het kader meegewogen waardoor er lokale verschillen kunnen zijn. Uitgangspunt van het handhaven is dat zoveel mogelijk eerst het gesprek wordt aangegaan en gewaarschuwd, en pas in het uiterste geval een boete wordt uitgedeeld (zie pagina 23).

IMPACT NOODVERORDENINGEN

Dit vroeg om creativiteit in het onderwijs, maar ook van ouders thuis in de begeleiding van hun kinderen. Dit vroeg om flexibiliteit van ondernemers en werkgevers om samen te bezien hoe de continuïteit van hun bedrijf gewaarborgd kon blijven met of zonder overheidssteun. Dit vroeg om een extra inzet van vele medewerkers in de zorg soms met en soms zonder beschermingsmiddelen en bewoners van verzorgings- en verpleeghuizen die geen contact meer konden hebben met

dierbaren. De impact van de maatregelen was en blijft onverminderd groot voor grote groepen mensen in onze samenleving, niet alleen sociaal-economisch maar juist ook psychisch. Het gedrag van de inwoners was goed, een belangrijk deel van de inwoners heeft de regels nageleefd en leeft deze nog steeds na.

Bij het stapsgewijs versoepelen van de maatregelen ontstaat er meer behoefte aan uitleg. Des te langer de maatregelen duren, terwijl het aantal besmettingen daalt, hoe moeilijker het voor sommigen wordt. Dat is ook logisch vanwege de grote sociale en economische impact van de maatregelen. Toch moesten er steeds keuzes gemaakt worden waarbij de druk op de ziekenhuizen (in het bijzonder de IC-capaciteit) en het aantal patiënten afgezet werden tegen het wel of niet open stellen van bijvoorbeeld sportscholen, horeca, kermissen etc. Hierbij is steeds gekeken naar de mogelijk druk op de openbare ruimte, maar ook het gebruik van het openbaar vervoer, waarbij de aanvullende inzichten van het RIVM ook een rol hebben gespeeld.

BELGIË

VRMWB grenst met 9 Brabantse gemeenten aan 10 gemeenten in de Belgische provincie Antwerpen. Hoewel in de afgelopen jaren veel is geïnvesteerd in de onderlinge regionale samenwerking op het gebied van crisisbeheersing, wordt de aanpak bij deze crisis veelal landelijk bepaald. Aan weerszijden van de grens zijn andere maatregelen van kracht. De grens naar België is gesloten, soms zelfs fysiek door het plaatsen van containers op grensovergangen. Er vinden weer grenscontroles plaats. Ondanks goede bestuurlijke verhoudingen, kan hierop lokaal weinig invloed worden uitgeoefend. Tijdens deze

crisis heeft de Commissaris van de Koning de contacten met België onderhouden en afstemming gezocht met de Gouverneur van Antwerpen.

Op 13 juli heeft een overleg plaatsgevonden tussen de Belgische minister van Veiligheid en Binnenlandse Zaken, de Nederlandse minister van Justitie & Veiligheid, de Commissarissen van de Koning, de Provinciegouverneurs en de voorzitters van de Veiligheidsregio's in de Belgisch-Nederlandse Grensstreek om de balans op te maken over de samenwerking tijdens de voorbije maanden en lessen te trekken voor de toekomst.

ATTRACTIEPARKEN

De grote attractieparken in onze veiligheidsregio, Efteling en Beekse Bergen, besluiten aan het begin van de coronacrisis, in navolging van de attractieparken elders in Europa, om uit eigen beweging de poorten te sluiten. Ook het opnieuw open gaan van de parken is een beslissing die zij zelf hebben genomen, na overleg met de veiligheidsregio en binnen de richtlijnen van het RIVM. Voorafgaand aan een opening voor het publiek hebben beide parken op 12 en 13 mei 2020 in een gecontroleerde omgeving met eigen personeel en hun gezinsleden, voor een beperkt oppervlak en conform de RIVM-richtlijnen een test gedaan. Voor het gebruik van horeca en sanitair zijn hierbij de richtlijnen van het RIVM gehanteerd, aangevuld met adviezen van de veiligheidsregio en de GGD. De veiligheidsregio heeft geobserveerd en samen met de parken geëvalueerd. Na deze succesvolle eerste test hebben zij deze test gedurende een week dagelijks herhaald met een steeds iets grotere groep van bezoekers. Op 21 mei 2020 zijn zij weer open gegaan voor reguliere gasten met een online ticket en nog steeds een beperkte parkcapaciteit.

NERTSENFOKKERIJEN

Er is transitie van het coronavirus mogelijk gebleken tussen nertsen en mensen. Op verschillende nertsenfokkerijen in Brabant zijn besmettingen geconstateerd. In Midden- en West-Brabant is op het moment van de uitbraak één nertsenfokkerij actief. Tot op heden is hier geen sprake van een besmetting. Om te voorkomen dat het virus zich verder kan verspreiden via nertsenfokkerijen, heeft het ministerie van LNV een aantal maatregelen afgekondigd en besloten alle nertsen op

besmette bedrijven te ruimen. De ruiming vindt plaats onder verantwoordelijkheid en leiding van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA). Op 9 juli 2020 heeft de Veiligheidsregio Brabant Zuidoost de minister verzocht om tot preventieve ruiming van alle nertsenbedrijven in tenminste deze regio over te gaan om zo verdere besmettingen en onrust te voorkomen. De minister van LNV heeft op 10 juli 2020 anders besloten. Zij ziet vooralsnog geen reden om preventief te ruimen.

ONDERZOEK GEZONDHEID EN LUCHTKWALITEIT IN BRABANT

Bij burgers en bestuurders, in met name het oosten van Brabant, leven vragen over COVID-19 in relatie tot de leefomgeving, Q-koorts en luchtkwaliteit. In het maatschappelijk debat worden publicaties van onderzoeken aangehaald op een manier die een oorzakelijk verband veronderstelt tussen omgevingsfactoren en de mate waarin COVID-19 voorkomt. De minister van LNV heeft het RIVM formeel gevraagd om een voorstel op te stellen voor een onderzoek naar de relatie tussen luchtkwaliteit, veehouderij en COVID-19. De Brabantse GGD'en hebben overleg gehad met het RIVM en met het Kennisplatform Veehouderij en human gezondheid. Over dit onderwerp is een brief gestuurd aan alle gemeenten in Brabant.

LOKALE BRANDHAARDEN

Vanaf mei 2020 is in Nederland sprake van diverse lokale brandhaarden. Bekend zijn de uitbraken bij slachterijen, zoals bij Vion in Boxtel in de Veiligheidsregio Brabant Noord. Ook in onze regio hebben wij inmiddels diverse kleine lokale brandhaarden gezien. De uitbraak in Giessen bij Snack Connection, een notenverwerkingsbedrijf waar bij vijftien medewerkers het coronavirus is vastgesteld, is hiervan een voorbeeld. Deze uitbraken zijn vooralsnog beslecht door het treffen van aanvullende hygiënemaatregelen als plastic schermen, grotere afstanden tussen de werkplekken en het meten van de lichaamstemperatuur bij binnenkomst.

Bedrijfsvoering

CONTINUÏTEIT VAN HULPDIENSTEN EN VITALE SECTOREN

Er is continu gemonitord of de continuïteit van de hulpdiensten, zoals brandweer, GGD, politie, bevolkingszorg, ambulancedienst, meldkamers en vitale sectoren (waterschappen, drinkwater, energievoorziening, openbaar vervoer) voldoende gewaarborgd konden worden. Gedurende de afgelopen periode zijn er geen problemen opgetreden ten aanzien van de paraatheid en is er sprake van een laag ziekteverzuim bij de hulpdiensten en vitale sectoren.

Ondanks dat er geen paraatheidsproblemen zijn ervaren, zijn er wel preventieve maatregelen getroffen om uitval van processen door ziekte te voorkomen. Tevens zijn er continuïteitsplannen gemaakt om bij uitbraak van ziekte direct hierop te kunnen anticiperen om de primaire dienstverlening te kunnen blijven bieden.

Voor VRMWB geldt dat de brandweeropleidingen en -oefeningen zijn stopgezet. Voor een korte periode geeft dit vooralsnog geen problemen, maar er zal wel een aanzienlijke inhaalslag moeten worden gepleegd.

De GGD West-Brabant heeft op 3 maart en de GGD Hart voor Brabant heeft op 2 maart het continuïteitsplan geactiveerd. Hierdoor konden de vitale processen doorlopen en zijn de overige processen stilgelegd om personeel vrij te maken ten behoeve van het Corona-proces. Hierover zijn de gemeenten door beide GGD-en geïnformeerd.

KOSTEN

De extra kosten die de veiligheidsregio heeft moeten maken, worden geregistreerd en lijken voorlopig binnen de begroting opgevangen te kunnen worden. Wel is er bij de afsluiting van de begroting van 2019 een maximale bovengrens van de algemene reserve afgesproken om eventuele tegenvallers zelf op te kunnen vangen. Waar nodig en mogelijk worden de extra kosten bij het Rijk in beeld gebracht.

Door het on hold zetten van opleidingen en oefeningen zijn er wel 'onzichtbare' kosten en niet in te schatten mogelijke problemen voor de middellange termijn door bijvoorbeeld onvoldoende instroom van nieuwe vrijwilligers. De kosten voor het niet doorgaan van opleidingen zullen worden doorgeschoven naar 2021.

Het Kabinet heeft toegezegd de extra kosten die de GGD-en maken ten behoeve van de bestrijding van Corona (testen, bron- en contactonderzoek, monitoring) rechtstreeks te zullen vergoeden aan de GGD-en. Definitieve afspraken hierover worden op korte termijn verwacht.

WOB-VERZOEKEN

Inmiddels hebben zowel de veiligheidsregio's als de GGD'en een aantal verzoeken ontvangen in het kader van de Wob van zowel regionale als landelijke media. Waar mogelijk wordt in gezamenlijkheid met de andere regio's in Brabant hieraan invulling gegeven, hoewel de zelfstandige organisaties ieder voor zich aan deze verzoeken moeten voldoen. Gezien de grote hoeveelheid aan informatie is de beantwoording een arbeidsintensief proces en kost de nodige capaciteit.

Doorkijk naar de 2^e helft 2020

TUSSENTIJDSE EVALUATIE

De crisisorganisatie van onze veiligheidsregio voert tijdens de zomer een 'rode draden analyse' uit over de afgelopen periode. Zij haalt daarbij leerpunten op bij een aantal burgemeesters, gemeenten en uit de operationele crisisorganisatie. De ervaringen met de Brabantbrede samenwerking worden tijdens

de zomer ook opgehaald. Gezamenlijk wordt bekeken hoe hiervan te leren. Ook op landelijk niveau vinden er tussentijdse evaluaties plaats, onder andere door de Onderzoeksraad voor Veiligheid, de Inspectie Justitie en Veiligheid en de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd.

Ook de overige organen (ROAZ, RONAZ, GGD/GHOR) evalueren deze periode met als doel verbeterpunten voor de mogelijke tweede golf op te halen en te implementeren.

TOENAME VAN HET AANTAL BESMETTINGEN

Sinds het versoepelen van de maatregelen is de alertheid van de bevolking verslapt en wordt de 1,5 meter maatregel onvoldoende opgevolgd. Sinds de derde week van juli 2020 zien wij, mede daardoor, dat het aantal besmettingen weer verder toeneemt. Waar voorheen zo'n 20-30 mensen per week positief werden getest, stijgt dit nu naar ruim 100 in een week tijd. Uit de BCO-onderzoek komt naar voren dat er meerdere kleine clusters (van minimaal 3 aan elkaar gelinkte besmettingen) zijn. Dit komt voor in de privé-sfeer (feestjes), bij jongeren (feestjes, samenkomen/chillen) en in de werksetting. Opvallend ten opzichte van de afgelopen periode is de verschuiving naar jongeren die vaker positief testen.

Opschalen testen en BCO

Conform de landelijke afspraken zijn de GGD'en bezig met verdere opschaling van test- en BCO-capaciteit door het aannemen en opleiden van extra personeel. Doordat deze toename van besmettingen toch net wat eerder komt dan verwacht, betekent dit dat de GGD'en toch genoodzaakt zijn om de eigen medewerkers opnieuw in te zetten en een deel van het reguliere werk tijdelijk te verminderen. Daarnaast is het ook bij ons vakantieperiode, wat ervoor zorgt dat er minder mensen beschikbaar zijn.

[Klik op de foto om dit filmpje te bekijken.](#)

Opschalen teststraten

Het aantal test-aanvragen neemt behoorlijk toe. Zowel in Breda als in Tilburg wordt de testcapaciteit uitgebreid. Voor West-Brabant geldt nog aanvullend dat uiterlijk 1 september twee nieuwe test-locaties worden geopend en uiterlijk 1 oktober een derde teststraat wordt gerealiseerd. De teststraat in Breda sluit naar verwachting met ingang van 1 september.

VERVOLGPROCES

De huidige coronacrisis duurt naar verwachting nog een tijd voort. De inwerkingtreding van de Tijdelijke wet maatregelen COVID-19, wordt pas na de zomer in de Kamer behandeld. De Rijkscrisisstructuur is afgeschaald, de 25 regio's zitten er nog wel in. Wij in Grip 4 en het Rijk in een programmastructuur. De verhouding tussen goed ingewerkte veiligheidsregio's die snel willen optreden ten opzichte van een nieuw op te zetten ambtelijke Programma-organisatie COVID 19 bemoeilijkt de samenwerking. Er zijn veel nieuwe spelers aan tafel bij het Rijk.

VWS geeft de boodschap af in de media dat de bestrijding van brandhaarden nu lokaal en regionaal maatwerk wordt. De idee was dat dit gefaciliteerd zou gaan worden door een nieuwe COVID wet. Die zou meer mandaat geven aan alle gemeenten / burgemeesters

en potentiële maatregelen van een wettelijke kader voorzien. Maar de wet is er niet.

Er zijn nu 25 uniforme regionale noodverordeningen op basis van een nationale aanwijzing, met mandaat van de voorzitter. Tegelijkertijd zien wij op lokaal niveau ook steeds gemeentelijk en regionaal (want NV) bepaalde evenementvergunningen, demonstraties en mogelijk dus uitbraken met lokale maatregelen.

Dat zorgt voor toenemende uitdagingen. Omdat, uiteraard, niet bekend is wanneer de crisis eindigt, of wanneer de wet inwerking treedt, wordt de gemeenteraad tussentijds schriftelijk geïnformeerd.

Deze verantwoording beschrijft de stand van zaken tot 1 augustus 2020. Wij realiseren ons dat er tussen het moment van schrijven, de behandeling hiervan in gemeenteraden en de toelichting in oktober nog van alles kan gebeuren.

Bijlagen

OVERZICHT RBT-OVERLEGGEN

1 28 februari	3 2 maart	13 6 april	18 7 mei	21 3 juni	23 2 juli
2 29 februari	4 4 maart	14 14 april	19 12 mei	22 17 juni	
	5 6 maart	15 20 april	20 20 mei		
	6 9 maart	16 24 april			
	7 11 maart	17 29 april			
	8 13 maart				
	9 17 maart				
	10 19 maart				
	11 24 maart				
	12 31 maart				

OVERZICHT BURGEMEESTERSBIJEENKOMSTEN

- 1 30 januari
- 2 4 maart (incl. wethouders zorg)
- 3 18 maart (incl. wethouders zorg)
- 4 1 april
- 5 29 april
- 6 27 mei
- 7 2 juli

OVERZICHT RAADSINFORMATIEBRIEVEN

- 1 6 maart 2020
- 2 21 maart 2020
- 3 25 maart 2020
- 4 2 april 2020
- 5 8 april 2020
- 6 16 april 2020
- 7 23 april 2020
- 8 30 april 2020
- 9 14 mei 2020
- 10 28 mei 2020
- 11 5 juni 2020
- 12 18 juni 2020
- 13 25 juni 2020 (Voorlopig laatste)

Aanwijzingen

Datum	Aanwijzing	Ingang	Beschrijving maatregelen
06-03-2020	COVID-19: Nieuwe aanwijzing voor inwoners Noord-Brabant	-	Beperken sociale contacten in Noord-Brabant
1 13-03-2020	Aanwijzing evenementen afgelasten	13-03-2020	Evenementen met meer dan 100 personen afgelasten
2 15-03-2020	COVID-19 nieuwe aanvullende maatregelen	-	<ul style="list-style-type: none"> • Scholen en kinderopvang gesloten • Sluiting eet- en drinkgelegenheden, sport- en fitnessclubs, sauna's, seksinrichtingen en coffeeshops. • Afstandsnorm 1,5 meter ingevoerd
3 17-03-2020	Tweede aanvulling op aanwijzing COVID-19	16-03-2020	Scholen en kinderopvang wel open voor noodopvang en de organisatie van digitaal onderwijs
4 20-03-2020	Aanwijzing verpleeghuizen en aanvullende woonvormen	20-03-2020	Verpleeghuizen en kleinschalige woonvormen gesloten voor bezoek en andere die niet nodig zijn voor basiszorg
5 23-03-2020	Extra uitzondering aanwijzing COVID-19 onderwijsinstellingen	-	Extra uitzondering onderwijsinstellingen voor kleinschalig georganiseerde begeleiding van leerlingen met bijzondere problematiek of moeilijke thuissituatie
6 24-03-2020	Aanvulling aanwijzing COVID-19	z.s.m.	<ul style="list-style-type: none"> • Verbod evenementen en overige samenkomsten • Sluiting casino's, speelhallen en zaken waar op uiterlijke verzorging gerichte contactberoepen worden uitgeoefend. • Verbod contactberoepen • Sluiten winkels en markten, vakantieparken, campings, natuurgebieden en stranden indien 1,5 meter afstand niet gehandhaafd kan worden.

Datum	Aanwijzing	Ingang	Beschrijving maatregelen
7	03-04-2020 7 ^e aanvulling op aanwijzing COVID-19	07-04-2020	Sluiten sanitaire voorzieningen in de vorm van gemeenschappelijke toilet- was en douchevoorzieningen recreatieparken, vakantieparken, kampeerterreinen en kleinschalige kampeerveldjes
8	24-04-2020 Verlenging maatregelen COVID-19	29-04-2020	Verlenging verbod evenementen tot 1 september en overige maatregelen t/m 19 mei
9	08-05-2020 Aanwijzing d.d. 24 april 2020	11-05-2020	<ul style="list-style-type: none"> • Buiten sporten en bewegen vanaf 19 jaar op 1,5 meter weer toegestaan • Uitzonderingen op samenkomsten voor bibliotheek, pretparken en dierenparken , zwemgelegenheden, sportclubs voor buitensporten op 1.5 meter. • Contactberoepen onder voorwaarden weer toegestaan.
10	26-05-2020 Aanwijzing maatregelen COVID-19 vanaf 1 juni	01-06-2020 15-06-2020	<ul style="list-style-type: none"> • Aanpassing 1,5 m afstandsnorm • Verbod samenkomsten aangepast tot boven 30 personen • Beperking verbod sanitaire voorzieningen • Openstelling scholen basis en voorgezet onderwijs • MBO en HBO open voor toetsing en praktijkonderwijs • Verplichting mondkapje in openbaar vervoer • Eet- en drinkgelegenheden, bioscopen en culturele instellingen, musea, presentatie-instellingen en monumenten onder voorwaarden weer open
11	11-06-2020 Aanwijzing maatregelen COVID-19 vanaf 15 juni	15-06-2020	Opheffen sluiting sanitaire voorzieningen, opheffen sluiting verpleeghuizen en andere kleinschalige voorzieningen in de ouderenzorg indien er geen besmettingen meer zijn.

Datum	Aanwijzing	Ingang	Beschrijving maatregelen
12 26-06-2020	Aanwijzing maatregelen COVID-19 vanaf 1 juli	01-07-2020	<ul style="list-style-type: none"> • Verwerking van alle nog geldende maatregelen in één nieuwe aanwijzing (1,5 meter afstandsnorm, samenkomsten, vervoer, verpleeghuizen en kleinschalige woonvormen in de ouderen zorg) • Openstelling mbo, hbo en wo in nieuwe studiejaar. • Verbod voor dansgelegenheden en in groepsverband zingen en schreeuwen. • Mogelijkheden sluiten van locaties en beperken of beëindigen van vervoer.
13 10-7-2020	Aanwijziging maatregelen COVID-19 vanaf 15 juli	15-07-2020	<ul style="list-style-type: none"> • Aanpassing afstandsnorm voor kinderen t/m 17 jaar • Aanpassing verplichting mondkapje bij vervoer in voertuig of vaartuig. • Voor sauna en wellness placering ook verplicht • Verbod om zonder toestemming beheerder aanwijzing te zijn in verpleeghuizen en kleinschalige woonvormen ouderenzorg waar zich 1 of meer besmettingen voordoen.

Lichtgrijs = datum niet in de brief opgenomen

Rood = vervallen / ingetrokken

Groen = geldend